

USOS

Powered by UAntwerp

37^e JAARVERSLAG

2021

Inleiding	2
Deel 1: Campuswerking	4
Deel 2: Partnerwerking	9
Democratische Republiek Congo	9
India	12
Marokko	15
Nicaragua	18

Inleiding

USOS is een organisatie met diepe wortels, maar ook flexibele takken. Zoals u vorig jaar kon lezen, dwong 2020 ons ertoe om onszelf heruit te vinden. De transitie naar digitale communicatie opende nieuwe mogelijkheden en leidde tot concrete nieuwe initiatieven. Verschillende daarvan worden nu ook verdergezet, zoals de *webinars*, het *global pen friends* project, en de digitale uitwisselingen tussen studentengroepen. De mogelijkheden van digitale communicatie openden ook onze ogen voor het potentieel van multilateraal overleg, wat leidde tot oprichting van een adviesgroep met leden van de verschillende partnerinstellingen. Tegelijk confronteerde de pandemie ons met het belang van fysieke ontmoeting als een noodzakelijke basis voor wederzijds begrip en engagement. Maar niet enkel Covid-19 dwong ons ertoe om nieuwe richtingen in te slaan. Vanuit onze missie om prioritair aandacht te besteden aan het lot van de minder geprivilegieerden in het globale Zuiden, staan we ook in het hart van belangrijke maatschappelijke kwesties zoals dekolonisering, solidariteit en ontwikkelingssamenwerking.

De veranderende mondiale realiteit dwingt ons ertoe om 'ontwikkelingssamenwerking' en 'Noord-Zuid verhoudingen' grondig te herdenken. Meer dan ooit is het duidelijk dat de grote crisissen waar we vandaag mee te maken hebben mondiale crisissen zijn. Aan de basis daarvan liggen ongelijke machtsverhoudingen en een ongelijke verdeling van de lasten en lusten van zogenaamde 'ontwikkeling'. De koloniale erfenis manifesteert zich nog steeds in de dominantie van Westerse denkbepelden en kennis, en een economisch systeem dat gebaseerd is op extractivisme, uitbuiting van menselijke arbeid en van de natuur. Daartegenover zet USOS de waarden van solidariteit en menselijke waardigheid. Samen met een erkenning van de ongelijkheden en onrechtvaardigheden, en een erkenning van de dekoloniale strijd die al decennialang bezig is in de voormalige kolonies, zijn solidariteit en waardigheid twee belangrijke principes van een dekoloniale houding. Sinds ons ontstaan in 1985 hebben we deze principes uitgedragen. De partnerwerking is hiervoor een belangrijke hefboom en stelt ons in staat om duurzame academische partnerschappen op te bouwen die steunen op vertrouwen en wederzijds begrip, en die functioneren in een open dialoog tussen verschillende vormen van wetenschappelijke en andere kennis. Dekolonisering is daarom voor ons geen modewoord of een obligate toevoeging op het programma, maar deel van de ziel van onze organisatie.

Met het oog op deze duurzame academische partnerschappen was 2021 een erg belangrijk jaar. In november vond de eerste exposure plaats voor Congolese studenten in Antwerpen. Zoals u verder in dit jaarverslag kan lezen, was deze pilootervaring niet enkel erg leerrijk en inspirerend, maar ook enorm uitdagend. Deze ervaring legde mee de basis voor een vernieuwd model voor de *exposures*, dat in 2022 verder wordt uitgewerkt. De pilaren van dit nieuwe model zijn: langdurige en diepgaande engagementen van studenten en personeel, wederkerige uitwisseling, meer interactie tussen studentengroepen, meer samenwerking met de faculteiten, en meer inzetten op gezamenlijk onderzoek.

In 2021 kwamen er ook nieuwe opportuniteiten voor samenwerking met het jezuïtische netwerk en met UCSIA. Het *Jesuit European Social Center* (JESC) bood ons de mogelijkheid om een vacature open te stellen voor een *ELP fellow* die vanaf 2022 een jaar lang zou gaan werken voor USOS en UCSIA. Het *European Leadership Programme* (ELP) is een trainingsprogramma voor jonge leiders met individuele coaching, vrijwilligerswerk en groepsvorming. Eind 2021 werd de selectie bij JESC afgerond, en kwam Divin-Luc Bikubanya als kandidaat uit de bus. Divin-Luc is verbonden aan onze partneruniversiteit *Université Catholique de Bukavu*, en volgt al enkele jaren de USOS activiteiten in Bukavu mee op. Hij

behaalde een *Master in Globalization en Development* aan IOB, en boog zich voor zijn onderzoek rond socio-economische dimensies van artisanale en kleinschalige mijnbouw. Divin-Luc zal bij USOS als belangrijkste opdracht hebben om de multilaterale samenwerking te ondersteunen.

Het IgnAN netwerk kreeg een nieuw impuls met de opstart van een proces van *Gemeenschappelijke Onderscheiding*. Hierbij zullen de jezuïetencommunities en alle werken die samen het ignatiaans netwerk IgnAN vormen, nadenken over de toekomst van hun organisatie en van het netwerk zelf. Als lid van IgnAN is ook USOS begonnen aan een reflectie, die nog een voor een groot stuk in 2022 zal doorlopen.

Voor 'globaal engagement' aan de UAntwerpen was 2021 een belangrijk jaar. Na een breed participatief proces met overlegmomenten en workshops werd een nieuw actieplan voor de toekomst geconcretiseerd. Dit plan vormt de leidraad voor het voorstel van het nieuwe Global Minds programma, dat vanaf september 2022 zal ingaan voor vijf jaar. Net zoals bij het huidige programma legt het nieuwe Global Minds programma de contouren van onze campuswerking vast, inclusief de *exposures*. Een stuurgroep die bevoegd was voor de concrete invulling van Global Minds, oordeelde dat de USOS activiteiten goed passen binnen de doelstellingen van het programma en dus ook binnen het nieuwe actieplan van UAntwerpen.

In 2021 beslissen ook twee sterkhouders van de USOS partnerwerking, Dominique Kiekens en Johan Bastiaensen, om de functie van partnerverantwoordelijke over te dragen aan de jongere generatie. Dominique nam deze functie op in 2017. Johan is al sinds eind jaren tachtig de drijvende kracht achter de samenwerking met partners in Nicaragua. Voor India neemt Devanshi Saxena de functie van partnerverantwoordelijke op. Devanshi is oud-student en oud-medewerker van de National Law University in Delhi en is al enkele jaren mandaatsassistent bij faculteit Rechten van UAntwerpen. Voor Nicaragua volgt Gert Van Hecken voortaan de relaties met de partnerinstelling op, waarbij hij hulp zal krijgen van IOB-medewerkers Frédéric Huybrechs en Pierre Merlet. Als professor aan het IOB combineert Gert al vele jaren onderzoek en onderwijs in Nicaragua met een diep engagement. Zowel Devanshi als Gert zijn dus perfect geplaatst om de visie van USOS verder uit te dragen en te concretiseren vanuit een langdurig engagement voor en in de respectievelijke regio's waar ze werken.

En tenslotte...

In april 2021 verblijf ik in Bukavu om les te geven aan de Université Catholique de Bukavu en onderzoek te doen naar hoe de arbeiders in kleinschalige goudmijnen de gezondheidseffecten van hun werk ervaren. Ik ontmoet er ook een groep van enthousiaste studenten die zich klaarmaken om tegen het einde van het jaar op *exposure* te komen naar Antwerpen. En samen met de partnerverantwoordelijken van UCB volg ik de allereerste partnervergadering via een onstabiele internetverbinding, vanuit een zaaltje op de campus. Rond die tijd krijg ik ook een mailtje van Lieve Vangehuchten, met de vraag om even te bellen. Ze overvalt me met de vraag of ik haar wil opvolgen als voorzitter van USOS. Ik neem even de tijd om na te denken. Gedreven door het enthousiasme van de studenten, gesterkt door de toewijding van vele USOS bestuursleden en het personeel, en geïnspireerd door de lopende reflectieprocessen over de toekomst van USOS, aanvaard ik de opdracht. Op naar 2022.

Sara Geenen, voorzitter USOS

Deel 1: Campuswerking

Ook tijdens het tweede coronajaar zat onze samenleving nog voor een groot deel op slot. Toch werd het een boeiend jaar met een erg rijke werking.

Het woord “campuswerking” is hier misschien misleidend, want de activiteiten speelden zich noodgedwongen grotendeels online af. Een gloednieuw digitaal pennenvriendproject zag het licht, verschillende hybride activiteiten kregen ingang en er werden maar liefst 32 webinars georganiseerd. Bovendien konden we voor het eerst een groep studenten uit Congo een *exposure* ervaring aanbieden in België, waarvoor ook met online en hybride werkvormen werd geëxperimenteerd. Het ontvangst van de groep kadert in een meerjarige en wederkerige uitwisseling. Een nieuwe concept voor de *exposures* lijkt daarmee geboren.

Deze initiatieven gaven USOS een nieuw impuls en een nieuw gezicht. Vermoedelijk werd hier een fundament gelegd waarop de komende jaren voortgebouwd kan worden.

1. België *exposure*

Voor het tweede jaar op rij vond er geen *exposure* plaats in het globale Zuiden. Omdat de vaccinatiecampagne tijdens de zomer nog niet afgerond was, konden we geen studenten uitsuren. Wel was het mogelijk om zelf een groep te ontvangen.

Tijdens de maand november verwelkomden we tien studenten van de *Université Catholique de Bukavu*, samen met hun twee begeleiders. Ze verbleven hier elk bij een gastfamilie en voerden een bescheiden onderzoek uit op basis van een eigen gekozen thema. USOS kon aan elke deelnemer een academische coach toewijzen, die in persoonlijke begeleiding voorzag. Het brede netwerk van USOS van oud-deelnemers en contacten binnen de universiteit maakte het mogelijk om zowel de families als de coaches te vinden.

USOS bood ook een programma van socio-culturele activiteiten aan, die tijdens avonden en weekends plaatsvonden. Voor de organisatie hiervan konden we terugvallen op de groep studenten die hun voorbereidend programma voor hun *exposures* in 2020 abrupt afgebroken zagen. Een groep van 9 studenten en een begeleider namen na een pauze van anderhalf jaar de draad terug op, en bereidden zich verder op hun *exposure* naar Bukavu, gepland voor augustus 2022. Ze organiseerden uitstappen naar verschillende plekken binnen en buiten Antwerpen, waaronder Brugge en Brussel. USOS organiseerde daarnaast ook een weekend in Herentals voor zowel de Congolese als de Belgische studenten, wat de binding tussen de groep bevorderde. Het programma van de uitwisseling werd afgesloten met een feestelijk jurymoment waarbij de deelnemers hun resultaten voorstelden en hun ervaringen deelden.

Hoewel de covid-maatregelen de organisatie bemoeilijkten, was dit voor USOS een erg leerrijke ervaring die bewijst dat een “@home” ervaring veel potentieel heeft voor families, studenten en personeelsleden die verbonden zijn aan UAntwerpen. Hoe de groep uit Congo deze uitwisseling evalueerde, is verder te lezen in dit jaarverslag bij het luik “partnerwerking Congo”.

[Klik hier voor het verslag van de uitwisseling](#)

USOS
Powered by UAntwerp

2. Global Pen Friends

Voor het eerst organiseerde USOS een activiteit in multilateraal verband. Het project van de *Global Pen Friends* liet studenten uit de partnerinstellingen van USOS toe om een digitale briefwisseling aan te gaan met een student uit een ander land.

Studenten konden zich aanmelden via een centraal formulier op de website van USOS. Op basis van deze info koppelde USOS de deelnemers aan elkaar en gaf ze de richtlijnen voor deelname. USOS vertaalde de teksten waar nodig, en vond in haar netwerk vrijwillige reviews die feedback gaven op de inhoud en taal.

Een veertigtal studenten namen deel aan dit project, verspreid over de verschillende landen. Uiteindelijk kwamen vijftien briefwisselingen in aanmerking voor publicatie op de blog die de universiteit hiervoor aanmaakte. <https://blog.uantwerpen.be/global-pen-friends/blog/>

3. Webinars over Marokko, Congo en India

De pandemie dwong ons om onze sensibiliserende activiteiten online te organiseren. We ontwikkelden daarvoor een nieuwe en succesvolle formule van webinars over en met de landen waarmee we samenwerken. Tijdens deze reeksen van telkens vijf webinars kregen verschillende sprekers - voornamelijk academici - een forum om een bepaald aspect van het land op een begrijpbare manier toe te lichten voor een breed publiek. Via een chatsysteem konden de kijkers vragen stellen en was er interactie.

We slaagden erin om voor de landen Marokko, Congo en India een boeiend programma samen te stellen met relevante sprekers. Tijdens de week over Marokko konden we telkens rekenen op meer dan honderd deelnemers, waaronder studenten en personeel van UAntwerpen, maar ook heel wat externen vonden hun weg naar de webinars. Voor de andere twee programma's vielen de cijfers wat terug, maar was er wel sprake van een vast publiek.

Voor de start van elke webinar droeg een poëet een gedicht voor. Dit poëtische luik werd door de deelnemers als een meerwaarde ervaren. Elke reeks webinars had ook een vaste host die de moderatie voor zijn of haar rekening nam.

De meeste webinars kunnen herbekeken worden op onze website:

- [Salaam - Azul](#) (Marokko - februari)
- [Mbote](#) (Congo - mei)
- [India webinars](#) (India - oktober)

4. Evenement over dekoloniseren in samenwerking met AYO en Mahara

Naar aanleiding van de reeks *reflecting on decolonial perspectives* van *Debating Development* (najaar 2020) was er contact met de studentenvereniging African Youth Organisation (AYO). Samen besloten we om een studentenevent over dekoloniseren op te zetten als aanvulling op de academische inhoud van *Debating Development*. Daar sloot uiteindelijk de studentenvereniging Mahara ook bij aan.

Na enkele vergaderingen met de verenigingen, werd een programma uitgetekend van een publiksavond met bijdragen van studenten, afgewisseld met poëzie en muziek. Omwille van corona kon het event niet fysiek doorgaan. In de plaats daarvan werd het een professionele livestream. Het event werd eind maart via de sociale mediakanalen van de verschillende verenigingen gelivestreamed. We slaagden erin om honderden studenten bereiken, voornamelijk achterban van AYO en Mahara.

5. Workshops antiracisme en dekolonisering in samenwerking met BAMKO

In navolging van de samenwerking tussen de Brusselse diasporavereniging BAMKO en het Centrum voor Globale Studies aan UGent, faciliteerde USOS de tweede BAMKO-reeks antiracisme en dekoloniale workshops, ditmaal aangeboden aan UAntwerpen. Tijdens 12 dinsdagavonden gingen academici van binnen en buiten UAntwerpen in gesprek met activisten over een thema. Omwille van de coronamaatregelen werden alle sessies online georganiseerd.

Zestig mensen schreven zich tegen betaling in voor deze reeks. Het ging voornamelijk om studenten en personeel van UAntwerpen, maar ook om externe studenten en personen die actief zijn bij maatschappelijke projecten.

De volgende onderwerpen werden behandeld: koloniaal verleden, dekoloniseren van de universiteit, de rol van kunst, antiracisme vanuit een moslimperspectief, intersectionaliteit, Black Lives Matter, klimaat, internationale solidariteit en geestelijke gezondheid.

De deelnemers hadden de mogelijkheid om vrijwillig in kleine groepjes een thema uit te diepen voor te stellen aan een jury (BAMKO/USOS). Uiteindelijk werden drie papers ingediend. Deze gingen over intersectionaliteit, over de muzieksector en over Zuid-stages voor studenten van het Vlaamse hoger onderwijs.

6. Impact Entrepreneurship: jonge ondernemers uit Congo en België ontmoeten elkaar

Kunnen jonge ondernemers uit België en Congo leren van mekaar? We stelden ons de vraag nadat we benaderd werden door het *Congolese Youth Entrepreneurship Forum (CYEF)*, een vereniging die ontsproot uit alumni van de faculteit economische wetenschappen van onze partneruniversiteit *Université Catholique de Bukavu*. Zij wensten hun vereniging te presenteren en in contact te treden met Belgische ondernemers.

Na overleg met het CYEF organiseerden we in september een panelgesprek aan UAntwerpen met ondernemers uit zowel België als Congo. Het werd een hybride event, waarbij deelnemers uit België fysiek aanwezig waren, terwijl Congolese deelnemers online deelnamen. We gaven een forum aan van student-ondernemer Luka Šeparovic (mede-oprichter Velusta) en Youssef Kobo (oprichter en directeur van ASATT). Aan Congolese zijde namen volgende personen het woord: Singoma Amisi Mwanza (Federatie van Congolese bedrijven in North-Kivu), John Nsana Kanyoni (vicevoorzitter van de kamer van mijnbouw in Congo) en George Njenga (decaan van Strathmore Business School, Nairobi/Kenya).

Na het event volgde nog een korte netwerking voor een twintigtal deelnemers die fysiek aanwezig waren. Corona verplichtte ons om dit kleinschalig te houden.

7. Debating Development: debatteren over traagheid

Omwille van de pandemie werd de debattenreeks voor het tweede jaar op rij grotendeels online georganiseerd. Tijdens vijf webinars en een afsluitend fysiek debat werden verschillende zogeheten *slow movements* onder de loep genomen (bv slow food, slow academia, etc). Het leverde boeiende gesprekken met filosofische beschouwingen over de menselijke relatie met tijd, vaak vanuit een kritische kijk op het dominante ontwikkelingsdiscours.

Na een inleidende sessie over de tijdsdimensie van klimaatverandering, volgden conversaties over globale voedselproductie, de universiteit, dekolonisering, covid-19 en activisme.

Debating Development werd dit jaar door UAntwerpen als een volwaardig korfvak opgenomen. Tot voorheen werd het vak aangeboden door vijf faculteiten. Sinds dit jaar bieden alle negen faculteiten van de universiteit het vak aan. Dit had meteen al invloed op de inschrijvingscijfers: terwijl voorheen circa 90 studenten het vak opnamen, was dat dit jaar 156. Daarnaast volgden meer dan honderd externe deelnemers één of meerdere sessies.

- Enkele van de webinars zijn [hier](#) te bekijken.
- Een schriftelijk verslag van de reeks is [hier](#) te lezen

Janus Verrelst, wetenschappelijk medewerker USOS

USOS

 Powered by UAntwerp

Deel 2: Partnerwerking

Democratische Republiek Congo

I. Politieke en economische situatie

Driekwart van de Congolese bevolking leeft in extreme armoede (minder dan 1,9 dollar per dag), een situatie die de afgelopen twee jaar is verergerd door de COVID-19-pandemie. Met de laatste verkiezingen, die in 2018 werden georganiseerd en Félix-Antoine Tshilombo Tshisekedi aan de macht brachten, kwam er hoop voor de Congolese bevolking. Tot op heden gaat het land echter nog steeds gebukt onder een onbeschrijflijke sociaaleconomische crisis. Verschillende Congolese waarnemers wijzen de onervarenheid, het cliëntelisme, het patrimonialisme en de verduistering van overheidsmiddelen aan als redenen voor de inefficiëntie van het beleid van het huidige regime.

Wat de veiligheid betreft, blijft de proliferatie van actieve gewapende groepen voor aanhoudende onveiligheid zorgen, met name in het oosten van het land, waar de moordpartijen tot woede leiden bij de bevolking. Hier protesteert de bevolking op regelmatige basis tegen het gebrek aan actie van de zittende regering. Op politiek niveau wordt de actualiteit nog steeds gedomineerd door institutionele instabiliteit en interne twisten binnen de heersende klasse, wat aan de kaak wordt gesteld door bepaalde oppositiestromingen en religieuze groeperingen. Ondanks deze kritiek geeft de clan van Félix Tshisekedi echter al blijk van haar bereidheid om deel te nemen aan de verkiezingen van 2023. Dit alles onder het toezicht van het kamp van Joseph Kabila, de voormalige president, die uit de politieke arena is "verwijderd", maar die zijn laatste woord nog niet heeft gezegd.

II. Partnerschap met de *Université Catholique de Bukavu (UCB)*

In 2021 werden vier belangrijke activiteiten uitgevoerd: het *Global Pen Friends* project, de uitwisseling tussen studenten Geschiedenis, de *exposure* van Congolese studenten naar België en ten slotte de cursus *Research Design and Methodology*. Het succes van deze activiteiten is het resultaat van een wilskracht om de samenwerking tussen de UCB en USOS te versterken. In juli 2021 werd dit geconcretiseerd met de ondertekening van een geüpdatete overeenkomst door de rector van de UCB, professor Kanigula Mubagwa, en de voorzitter van USOS, professor Sara Geenen.

1. *Global Pen Friends*

Het *Global Pen Friends*-project stelt studenten en onderzoekers in staat een diepgaande correspondentie aan te gaan tussen USOS-partnerlanden. Het gaat om een uitwisseling tussen studenten van universiteiten die behoren tot het USOS-netwerk in België, DR Congo, India, Marokko en Nicaragua. Deze uitwisseling is gebaseerd op een gemeenschappelijke interesse in een internationaal ontwikkelingsthema, met een focus op meningen en op interacties tussen studenten en/of onderzoekers.

Het initiatief wekte een bijzondere belangstelling bij de studenten van de UCB. Dit werd vastgesteld nadat een oproep was verspreid onder de studentenvertegenwoordigers van alle faculteiten van de UCB. Nadat Ancert Mushagalusa (die belast was met de coördinatie van dit project op UCB-niveau) hen hierover inlichtte, hebben ze de boodschap op hun beurt doorgegeven aan hun medestudenten.

Omwillen van de grote belangstelling moest er eerst een selectie plaatsvinden. Uiteindelijk namen twaalf studenten van UCB deel. Deze uitwisseling tussen studenten versterkt de samenhang en de wetenschappelijke samenwerking binnen het USOS-netwerk.

2. **Exposurereis van Congolese studenten naar België**

De samenwerking tussen de UCB en USOS is gericht op de persoonlijke en academische vorming van studenten en personeel. Een belangrijk initiatief in dit verband is de *exposure*. Na drie *exposures* (in 2016, 2017 en 2019) van de Belgische delegatie naar de DRC (de eerste twee in 2016 en 2017 naar Bukavu, de laatste naar Rwanda), was het in 2021 de beurt aan USOS om een groep uit Congo te ontvangen.

Op UCB-niveau werd een comité opgericht om de *exposure* voor te bereiden. Het comité omvatte een vertegenwoordiger van de sociale dienst, de communicatiedienst en de dienst samenwerking en externe betrekkingen van de UBC. Na een selectieprocedure werden tien studenten weerhouden uit de verschillende faculteiten: Agronomie (1), Economie (4), Rechten (1), Geneeskunde (2), Wetenschappen (1) en Sociale Wetenschappen (1). De selectie was gebaseerd op een uitgebreide motivatiebrief en de studieresultaten. Daarnaast werd ook rekening gehouden met een evenredige verdeling over de faculteiten.

De voorbereidingen zijn in januari 2021 begonnen met een bijeenkomst van de tien geselecteerde studenten, hun ouders en het begeleidingscomité bestaande uit professor Kamala Kaghoma, verantwoordelijk voor de stage, en de heer Toussaint Bacishoga, verantwoordelijk voor studentenzaken. Deze dag werd afgesloten met een maaltijd en zo werd elke maand een voorbereidingsbijeenkomst gehouden met een facilitator over verschillende thema's die verband hielden met deze voorbereiding.

Op organisatorisch niveau hebben verscheidene ouders hun dankbaarheid geuit voor de wijze waarop de reis is uitgevoerd en vooral voor de resultaten ervan. Er waren enkele aandachtspunten tijdens de eerste voorbereidingen, waaronder de voorwaarden voor de reis, met name de COVID-19-maatregelen; maar voor een eerste ervaring werd de reis als een succes beschouwd.

3. **Studentenuitwisseling geschiedenis**

De uitwisseling tussen studenten Geschiedenis van UAntwerpen, studenten Economische Wetenschappen van de UCB en studenten Geschiedenis van het *Institut supérieur pédagogique de Bukavu* (ISP) waren toegespitst op het collectieve geheugen en de levende geschiedenis. De uitwisseling, die plaatsvond op 7 mei 2021 met de steun van USOS, bestond uit het delen van vragen en antwoorden tussen studenten met betrekking tot de plaats van de kolonisatie van Congo in het collectieve geheugen in België en in Congo, de *Black Lives Matter*-demonstraties, de beeltenis van koning Leopold II in de publieke ruimte, en de betrekkingen tussen Congo en België na de onafhankelijkheid. Tot slot ging deze gedachtewisseling over de huidige en toekomstige betrekkingen tussen de DR Congo en België.

Deze uitwisseling werd enerzijds begeleid door de professoren Maarten Van Ginderachter en Marnix Beyen (Geschiedenis; UAntwerpen) en anderzijds door de professoren Dieudonné Muhinduka, Kamala Kaghoma en Usungu (van UCB en ISP). Deze laatste begeleidde de interacties in Bukavu.

Bijeengekomen in de grote zaal van het Centre of Excellence van de UBC, hebben 96 studenten samen met hun Belgische collega's gedurende 2 uur een online uitwisseling gehad. Aan het eind van de zitting werden aanbevelingen gedaan en wensen geuit om dit soort ervaringen, die erop gericht zijn de wetenschappelijke kennis over de loop van de geschiedenis tussen de twee landen te versterken, te herhalen.

4. Research Design and Methodology course 2021

In november 2021 organiseerden UCB en IOB, met financiële steun van USOS, de vijfde editie van het *Research Design and Methodology course 2021* in Bukavu. Het team van trainers bestond uit Prof. Tom de Herdt, Prof. Sara Geenen, Prof. Kamala Kaghoma.

Van 1 tot 6 november 2021 hebben 45 deelnemers met diverse en streng geselecteerde academische achtergronden diepgaande kennis kunnen verwerven over de opzet van wetenschappelijk onderzoek, of het nu gaat om kwantitatieve, kwalitatieve of gemixte methoden. De verschillende paradigma's werden geïntroduceerd; ethische aspecten werden besproken; en de studenten maakten ook kennis met enkele meer specifieke methoden zoals etnografie, participierend onderzoek en kwantitatieve technieken toegepast op sociale wetenschappen. Het doel was dat de studenten aan het eind van de cursus in staat zouden zijn de basisbeginselen (met inbegrip van betrouwbaarheid en validiteit) van de verschillende methodes toe te passen en hun eigen onderzoeksopzet op te zetten. Volgens de getuigenissen van de deelnemers komt deze benadering tegemoet aan de behoefte aan capaciteitsopbouw op onderzoeksgebied. Bij de cursus waren niet alleen onderzoekers uit Bukavu betrokken, maar ook uit andere provincies van de DR Congo.

In hetzelfde kader kregen de deelnemers de gelegenheid om na te denken over de dekolonisatie van het onderzoek door onderling te discussiëren over de acties die moeten worden ondernomen op het niveau van de bewustwording, op ethisch niveau, op het niveau van de financiering, op het niveau van de wetenschappelijke uitwisselingen en partnerschappen en tenslotte op het niveau van de onafhankelijkheid van het onderzoek zelf.

Divin-Luc Bikubanya et Ancert Mushagalusa, medewerkers van het UCB-USOS partnerschap

India

1. De rol van India in het wereldwijde beheer van de pandemie

"The entire year of 2020 was consumed by the pandemic and it seems that the first few months of 2021 will also be swallowed up by the effects. In India, the safety precautions are still in force. Things have been slowly and steadily returning to 'normal', and I believe that after all the vaccination drives are over, we will truly be back on track to returning to pre-pandemic life and I might be able to attend offline classes as well. However, I still believe that things will never truly be the same. We will continue to feel the effects of this pandemic for years to come, but the ones who are, and will continue to be, hit the hardest by the current circumstances are the already vulnerable of society: those dependent on the informal sector, women, people with disabilities and other minority communities."

Ishaany, student at National Law University, Delhi <https://blog.uantwerpen.be/global-pen-friends/has-the-pandemic-set-back-the-movement-for-reducing-inequality/>

Dit citaat is afkomstig van de *Global Pen Friends* Project Blog en toont een time-capsule van het studentenleven in 2021. De veiligheidsmaatregelen eindigden echter niet zo vroeg als Ishaany hoopte. In 2021 bleef India zich, net als de rest van de wereld, aanpassen aan de veranderende situatie van de coronapandemie en de regels en richtlijnen die daarmee gepaard gaan. Het was één lang jaar waarin het land de strijd aanbond met de gevolgen van de wereldwijde ongelijkheid van vaccins en een tweede COVID-golf. De reactie van India op de pandemie, hetzij in de vorm van een gezamenlijk voorstel van India en Zuid-Afrika voor een ontheffing van het octrooi op COVID-vaccins bij de WTO, hetzij in de vorm van de vrij snelle ontwikkeling en distributie van inheemse COVID-vaccins, heeft wereldwijd een debat op gang gebracht over verschillende aspecten van het beheer van de wereldgezondheid.

2. Global Pen Friends Project

Het leven van de studenten aan onze partnerinstellingen werd nog steeds onderbroken door de pandemie en digitale lessen bleven de norm. Ook de werking van USOS werd aan deze realiteit aangepast. Na het succes van de USOS International Student Blog in 2020, werd begin 2021 een penvriendenproject opgestart en het project kende een aanzienlijk hoge deelname van studenten in India, wat resulteerde in verschillende blogposts. Deze uitwisselingen boden de studenten de kans om op een beperkte, maar zinvolle manier met elkaar in contact te komen en hun kennis en inzichten te delen over een onderwerp dat verband houdt met de SDG's. Het onderstaande fragment komt bijvoorbeeld uit een brief van Megha, studente aan XISS (Ranchi) aan Michael Akilimali Bahigara, student aan de UCB in Bukavu.

"There is a direct correlation between gender equality and GDP. The promotion of gender equality and women's empowerment can lead to national progress in inclusivity, as outlined by the United Nations Development Programme, which combats discriminatory practices and challenges the roles and stereotypes that affect inequality and exclusion. Establishing gender equality in high-level corporate leadership is still a challenge."

3. Deelname aan digitale zomercursussen

Vier studenten van XISS (Ranchi) namen deel aan de digitaal georganiseerde zomercursussen "The Sustainable City" (mevrouw Shruti Srivastava en de heer Aniket Kumar) en "Modelling Infectious Diseases and Health Economics" (mevrouw Aaushi Pandey en mevrouw Priyansa Kumari) aan de Universiteit van Antwerpen. De feedback van deze zomercursussen was positief, maar de verzadiging met digitaal leren had ook gevolgen voor de deelnemers. In 2022 zal USOS de deelname van studenten van de NLU (Delhi) en XISS (Ranchi) blijven ondersteunen en op het moment dat we dit schrijven, zijn we optimistisch over de mogelijkheid om fysieke deelname te faciliteren.

4. Webinars India

USOS organiseerde van 18 tot 22 oktober een week vol webinars over India. De webinars waren boeiende en informatieve discussies van Belgische en Indiase experts over verschillende onderwerpen, gaande van Indiase geschiedenis, cultuur, recht, politiek en actualiteit. Hieronder volgt een korte samenvatting van de webinars:

"Is er echt een strijd tussen secularisme en religie in India? Over wat gaan die religieuze conflicten? Hoe worden minderheden behandeld en hoe zit het koloniaal verhaal nu echt in elkaar? Waarom is Kashmir zo belangrijk en wat zijn de politieke evoluties in het land? Welke relatie is er tussen België en India? En hoe zit het verhaal rond de asbestproblematiek in elkaar?"

De reeks begon met een lezing en discussie door prof. Jakob De Roover (Ughent) over de grenzen van het secularisme in India, zeer actueel in het licht van het religieuze en nationalistische leiderschap van de huidige regeringspartij. Daarna volgde een filmavond over de documentaire 'Breathless' die de aandacht vestigde op het probleem van asbestdumping in India en een discussie met het publiek waarbij ook de vergelijking met de PFOS/PFAS dumpingproblematiek in België aan bod kwam.

De volgende webinar op 20 oktober was van advocaat Sanya Kumar uit Delhi, die een inleiding gaf over de wetten die het probleem van huiselijk geweld regelen, ook wel de wereldwijde schaduwpanDEMIE genoemd. De taal van de webinars wisselde tussen Engels en Nederlands,

afhankelijk van de taalvoorkeur van de uitgenodigde sprekers en discussianten. Dit werd gevolgd door een webinar over Kashmir: Paradise or Hell on Earth? door journalist Gie Goris, die de geschiedenis en de huidige situatie in Kasjmir besprak. Deze kwestie blijft actueel in de nasleep van de intrekking van de speciale status van Kasjmir onder artikel 370 van de Indiase grondwet in 2019. De reeks werd afgesloten met een webinar over de rol van de Vlaamse jezuïeten voor onderwijs en ontwikkeling in India door prof. Idesbald Godderis en Aditi Athreya die een genuanceerd inzicht gaven in de geschiedenis van de missionarissen in India en ook het ontstaan en de evolutie van de Xavier Instituten toelichtten, waaronder XISS, Ranchi dat ook een partnerinstelling is van USOS in India. De opnames van de webinars zijn beschikbaar om opnieuw te bekijken. De webinars werden ook aangevuld met poëzie van Siel Verhanneman en Anton Voloshin.

5. De toekomst is multilateraal - een blik vooruit

Zoals uit Ishaany's citaat blijkt, zullen we nooit echt terugkeren naar het oude normaal, aangezien de pandemie ons fundamenteel heeft veranderd en ons ook creatievere manieren heeft geleerd om het partnerschap voort te zetten. Hoewel strikt digitaal leren een belangrijk instrument zal blijven in tijden van nood, zal een meer gemengde aanpak een optie zijn in toekomstige verbintenissen. Terwijl initiatieven zoals de zomercursussen aan de Universiteit van Antwerpen, de *India-exposure* en het *Global Pen Friends Project* zullen worden voortgezet voor zover ze veilig kunnen worden georganiseerd, kijkt USOS uit naar de ontwikkeling van een multilateraal partnerschap tussen alle partners op een coöperatieve manier.

Devanshi Saxena, partnerverantwoordelijke India

Marokko

De traditionele “Marokko-werking” van USOS werd voor het tweede opeenvolgende jaar aanzienlijk gedwarsboomd door de COVID-context in België en Marokko. Dit was ook het geval bij de verlenging van de reeds vorig jaar uitgestelde Antwerpse samenwerking met Marokko, onder de titel “*Exchange to change*”, die tot doel heeft om elkaars activiteiten en projecten beter te leren kennen, om oede praktijken op peer-to-peer basis uit te wisselen en om na te gaan of synergiën en concrete samenwerking mogelijk zijn.

1. Het project “*License professionnelle Gestion & Mediation Sociale*”

In september 2021 begon voor het vierde opeenvolgende academiejaar de eenjarige opleiding *Licence Professionnelle*. Door de corona-crisis konden eind december 2021 slechts 34 studenten worden geselecteerd uit de meer dan 300 ingeschrevenen uit heel Marokko. Het is op dit moment onduidelijk hoe het nieuwe academiejaar zal verlopen. Traditioneel verzorgen de Antwerpse docenten in het najaar elk gedurende tien dagen een module in de najaarscursus: Steven Gibens, (UA & KdG) (Sociale Bemiddeling); Luc Goossens (UA) (Sociologie) en Jos Mertens (ex KdG) (Psychologie) en Fauzaya Talhaoui (UA) (Europese Instellingen). Onder voorbehoud van de nodige kanttekeningen zijn de verschillende modules nu uitgesteld tot het voorjaar van 2022 in de hoop dat het webinarformaat dan niet langer nodig zal zijn.

2. *Global Pen Friends*

Het *Global Pen Friends*-project stelde studenten uit België, DR Congo, India, Marokko en Nicaragua in staat om met elkaar in dialoog te gaan over een onderwerp dat verband houdt met de Sustainable Development Goals (SDG's). De meest inspirerende briefwisselingen worden gepubliceerd op deze blog van de Universiteit Antwerpen.

Iedereen met een gefundeerde analyse of mening die voorstellen wilde delen over onderwijs, democratie, mensenrechten, gender, sociale rechtvaardigheid, gezondheid, klimaat of milieu was welkom.

De UMP-studenten, voorgedragen door professor Driss Driouchi, waren zeer actief in dit correspondentieproject en dienden zeer goede brieven in over uiteenlopende onderwerpen.

3. Marokko webinars

Tijdens de week van 15 februari 2021 organiseerde USOS-medewerker Yasmien Naciri onder de titel *Salaam - Azul* vijf drukbezochte "Marokko webinars" over volgende thema's

- Politiek-historische verhoudingen en in het bijzonder de Belgische koloniale belangstelling voor Marokko, met onderzoeker Gert Huskens (ULB - UGent)
- Taal, in het bijzonder de verscheidenheid van talen in Marokko, met taalkundige en Berberoloog Dr. Khalid Mourigh
- Religie en meer specifiek de rol die de islam heeft gespeeld in Marokko, met historicus Lotfi El Hamidi, docent en columnist (NRC, De Groene Amsterdammer)
- Imazighen (Berbers) van het Zuiden met onderzoeker Malika Ouacha (Erasmus Universiteit Rotterdam)
- De Rif regio met journalist Yassin Akouh.

Elke avond was er poëzie in samenwerking met Amina Belórf en Soukaína Bennani.

4. Naar een verlenging van de samenwerking tussen UAntwerpen en de UMP

Eind 2005 ondertekenden de rector van UAntwerpen en zijn tegenhanger, de voorzitter van de UMP, een overeenkomst waarbij de twee universiteiten zich tot samenwerking verbonden.

De gemeenschappelijke ervaringen en de evoluties binnen USOS en binnen de het Marokkaanse hoger onderwijs, hebben beide partners ertoe aangezet na te denken over een nieuwe fase van samenwerking om de overeenkomst van 2005 te bekrachtigen.

Daartoe werd van 11 tot 15 oktober 2021 een overlegweek georganiseerd om de concrete voorwaarden van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst voor te bereiden en te verkennen. Deelnemers voor de UMP waren Prof. Rachid HAJBI, Vice President voor Academische Zaken (Vice Rector), Prof. Driss DRIOUCHI, voormalig Vice Decaan van de Faculteit der Juridische, Economische en Sociale Wetenschappen, coördinator van de Professionele Licentie "Management & Sociale Bemiddeling" en Prof. Dr. Abdellatif MAAMRI, Fac. van de Wetenschappen (Dept. Biologie). De UMP-delegatie had de gelegenheid kennis te maken met hun collega's van Antwerpen, prof. Ann De Schepper, vice-rector; prof. Christine Engelen, directeur Linguapolis; prof. Dimitri Geelhand de Merxem, Fac. Geneeskunde; prof. Koenraad Keignaert, directeur Departement Sociale, Culturele en Studentenvoorzieningen; prof. Bart Van Rompaey, Fac. Geneeskunde en prof. Dirk Vissers, Fac. Geneeskunde.

De overlegweek werd door voor USOS gehost door Luc Goossens, Steven Gibens en Fauzaya Talhaoui.

De eerste besprekingen zullen in het voorjaar van 2022 worden voortgezet in het kader van een tegenbezoek aan de UMP door een later samen te stellen delegatie van Universiteit Antwerpen. Dit bezoek heeft als doel een bijgewerkte overeenkomst tussen de universiteiten te concretiseren.

Driss Driouchi, Steven Gibens en Luc Goossens – partnerverantwoordelijke voor Marokko

Nicaragua

1. Nicaragua in een diepe crisis

2021 werd in Nicaragua een jaar van 'verkiezingen', maar ook een jaar waarin de laatste schijn van democratie werd doodgeknepen. Die lijkt definitief te zijn verdronken in het autoritaire moeras waarin de Nicaraguaanse politiek sinds de kolonisatie verstrikt is. Nieuw hierbij is dat de 'pax ortegana' met de andere fracties van de evenmin democratische elites voorlopig (?) lijkt te zijn begraven. Voorafgaand aan de 'verkiezingen' werden immers één voor één alle mogelijke oppositiekandidaten van de niet-Ortega-getrouwe elites (incl. de dochter van ex-presidente Violetta de Chamorro) preventief gearresteerd, beschuldigd van buitenlandse financiering, witwaspraktijken of een andere voorwendel. Naast deze groep werden ook oude Sandinistische bondgenoten opgepakt, inclusief ex-guerrillero's Dora Maria Tellez en Hugo Torres, die voor de revolutie van 1979 deelnamen aan de spectaculaire bezetting van het Nicaraguaanse parlement en daarbij o.a. Daniel Ortega bevrijdden uit de Somocistische gevangenis. Die -vandaag kritische- oude vrienden lijken zelfs als de grootste bedreiging voor het Ortega-regime te worden gezien.

Het lemma is duidelijk: 'wie niet 100% voor mij is, is tegen mij'. Elke onafhankelijke stem moet worden gesmoord. Dit werd ook duidelijk in de aanval op een hele reeks ngo's en organisaties die in 2020 werden opgeheven en geconfisqueerd -een proces dat ook in 2021 werd voortgezet. Eén van de getroffen organisaties is de organisatie *Fundación del Rio* waar we in eerdere onderzoeksprojecten intensief mee samengewerkt hebben. Dit alles leidde tot 'winst' van Ortega in de boycotte 'verkiezingen' en tot een interne consolidatie van het regime Ortega-Murillo. Op het internationale toneel heeft dit alles wel een prijs in termen van toenemend isolement, sancties van de V.S. en de E.U., een dreigende uitsluiting uit de Organisatie van Amerikaanse Staten, en een verdieping van de afhankelijkheid van Rusland, China (na het afbreken van de relaties met Taiwan), Cuba, Venezuela en zelfs Iran en Noord-Korea -waarbij het niet helemaal duidelijk is wat het soortelijk gewicht en de kosten-baten voor Nicaragua in deze 'alliantie van de dictaturen' precies zijn. Op termijn heeft dit waarschijnlijk ook nefaste economische gevolgen gezien de grote afhankelijkheid van de V.S. voor handel en investeringen. Zo blijft bv. ook het vliegverkeer naar Nicaragua schaars en moeilijk, terwijl het in de rest van Centraal Amerika grotendeel is hersteld na de coronacrisis. Het duidelijke herstel van de coronacrisis dreigt hierdoor te worden afgeremd. De publieke roep om democratie en rechtvaardigheid van de studenten, die begon met de opstand in 2018, lijkt verder weg dan ooit. De repressie leidt onder meer tot een massale exodus van vooral jongere mensen naar Costa Rica, de V.S. en andere landen.

2. Onze partners in overlevingsmodus

Voor onze partnerorganisatie blijft deze context uitermate en levensbedreigend problematisch. Vooral tijdens de golf van opheffingen en confiscaties van ngo's was er grote angst dat ook UCA hierdoor zou getroffen kunnen worden. Het noopte UCA tot meer voorzichtigheid bij het toelaten van het protest tegen het regime op de campus. Tot nog toe bleef het bij een verdere en drastische reductie van de overheidssubsidies terwijl UCA lid blijft van de overkoepelende organisatie van universiteiten. Het aantal beurzen voor minvermogende studenten zal hierdoor nog verder verminderen, wat ook een impact heeft op het totale aantal studenten (een 60-70% van de studenten zijn bursalen) en dus ook op het aantal ingerichte programma's. Ook bij het personeel zijn er aanzienlijke reducties, bij de vele tijdelijke contractuelen en ook bij het vast personeel.

Zoals we vorig jaar reeds meldden wordt **Nitlapan-UCA** -dat grotendeels zelf-financierend is- niet direct getroffen door deze maatregelen, al zijn er wel zorgen om nog verder buitenlandse financiering te kunnen ontvangen. Als onderdeel van de versterkte politieke controle verbindt een recente wet namelijk bepaalde consequenties aan het ontvangen van buitenlandse gelden. Organisaties moeten aangeven of ze buitenlandse financiering krijgen, en worden zo als een ‘agent van het buitenland’ beschouwd. Zo mogen ze zich bijvoorbeeld niet inmengen in het politieke debat met eventuele gevangenisstraffen of geldboetes tot gevolg. Ook al houdt Nitlapan zich aan deze regels, dit creëert uiteraard een ongemakkelijke onzekerheid. De pre-electorale context -met nog meer polarisatie, wantrouwen en vigilantie- maakte het dikwijls wel moeilijker om gemeenschappen te bezoeken en nog meer om groepen mensen publiek bij elkaar te brengen, voor een deel ook nog altijd omwille van terugkerende corona-opstoten. Bijna alle lopende sociale en onderzoeksprogramma's konden echter worden verdergezet (zie ook verder in dit verslag). Het **Fondo de Desarrollo Local** (microfinancieringsorganisatie) lijkt zich voorlopig ook te hebben geconsolideerd op het afgeslankte niveau van vorig jaar en heeft misschien zelfs wat meer zuurstof gekregen door het voorzichtige post-corona herstel. Het blijft ondertussen actief op het terrein van groene microfinanciering. In het kader van de ‘European Microfinance Platform Action Group on Green, Climate-Smart and Inclusive Finance’ heeft het zelfs een leidende rol verkregen binnen een lerend netwerk rond ‘Green Heroes’.

.. en Nicaragua niet langer een VLIR partnerland, maar voorlopig niet helemaal uitgesloten.

Vorig jaar kondigden we aan dat Nicaragua enkel nog voor studiebeurzen zou kunnen rekenen op VLIR financiering, maar ondertussen is gebleken dat er toch nog transitiemiddelen beschikbaar zijn voor het afwerken en consolideren van reeds gestarte activiteiten. Dit impliceert dat we binnen het ICP CONNECT programma toch nog activiteiten in Nicaragua kunnen financieren (zie verder). Of dit ook nog zal kunnen binnen Global Minds activiteiten vanaf 2022 (m.n. *exposures*) blijft nog af te wachten.

3. Partneractiviteiten 2021.

Ondanks de moeilijke context blijven en kunnen we onze partnersamenwerking verder zetten. Zoals reeds eerder in DR Congo tijdens het eerste Kabila-regime, zijn dit momenten waarop de **solidariteit** met onze partners, nu in Nicaragua, extreem belangrijk is.

Mede dankzij de verdere digitale revolutie als gevolg van de coronacrisis zette onze **onderwijssamenwerking vanuit Nitlapan-UCA** (met een **Centraal Amerikaanse Task Force**) binnen Going Global van IOB belangrijke nieuwe stappen. Via het digitale kanaal verzorgden de docenten van de Centraal-Amerikaanse Task Force (o.a. Fernanda Soto, Selmira Flores, Jennifer Casolo) opnieuw verschillende **gastlessen** in de masters op het IOB. Tezelfdertijd werd de eerder geplande en uitgestelde **onderzoekscursus** (inclusief lokale versie van de cursusmodule ‘Local Institutions and Poverty Reduction’ uit de IOB masters) **digitaal** aangeboden. Uiteindelijk werden 15 van de 19 kandidaten uit Nicaragua, El Salvador, Guatemala, Frankrijk en Chile toegelaten. Daarvan hebben er ondertussen 5 de volledige cursus met succes afgewerkt; 5 anderen moeten enkel nog hun eindwerk afronden (en plannen dat te verdedigen in de nieuwe versie van de cursus in 2021). 5 andere studenten zijn afgehaakt, waarvan 2 omdat ze ondertussen bericht kregen dat hun beurs om in Antwerpen aan het IOB te studeren werd goedgekeurd.

De pilootversie van deze cursus werd zowel door de studenten als door de Centraal Amerikaanse Task Force als zeer positief en veelbelovend geëvalueerd. Er werden ook fouten gemaakt en veel geleerd, o.a. dat zulk een digitale cursus over een veel langere tijd moet worden uitgespreid dan gelijkaardige cursussen in het full-time programma van IOB in Antwerpen. Het leerde vooral ook dat er een reële (en betalende) vraag is naar dit soort programma's van een interessant segment van reeds werkende

en wat oudere studenten (die niet meer in staat zijn om een jaar naar Antwerpen te verhuizen om full-time te studeren op het IOB).

Deze positieve pilootervaring was voor IOB mede aanleiding om een project op te zetten om de haalbaarheid van een **digitale-blended 'master in globalisation'** te onderzoeken. De digitale versie zou in lijn liggen met het originele idee van een joint master IOB-UCA. Ook hier blijft het de bedoeling om het gezamenlijke digitale programma lokaal in te bedden in een aantal lokale hubs met partners van IOB waar de digitale lessen gecombineerd kunnen worden met live lessen, workshops, veldwerk, enz.... De moeilijke context in Nicaragua vandaag is hierbij uiteraard geen geschenk. Verder is het perspectief van deze digitale master ook om zelf extra inkomsten te genereren (via de betalende studenten) om zodoende de economische duurzaamheid van het initiatief te garanderen en de te grote afhankelijkheid van (VLIR) subsidies af te bouwen. De ervaringen in de samenwerking met Nicaragua spelen op die manier ook verder een rol in de vernieuwing van het onderwijs op het IOB. De leden van de Centraal Amerikaanse *task force* waren het voorbije jaar ook erg zichtbaar tijdens de eerste pogingen tot transversaal partneroverleg (van IOB en van USOS) én in een aantal interne discussies, m.n. over Noord-Zuid partnerschappen en dekolonisatie.

Ook de onderzoekssamenwerking werd verder gezet. In het **Belmont project** konden belangrijke stappen worden gezet, in het bijzonder wat betreft het veldwerk. Eindelijk konden de 'agrarische diagnoses' plaatsvinden – een samenwerking met onderzoekers van het Franse Agroparistec die in tandem met onderzoekers-technici van Nitlapan de geschiedenis en economisch-technische situatie van een aantal micro-territoria in kaart brachten. Samen met de verschillende andere actie-onderzoeksprocessen (waaronder een analyse van lokale percepties op 'ontwikkeling' en de verdere ondersteuning van een netwerk van *citizen science* weerstations) vormt dit nu de basis van concrete acties en analyses van dit (aflopend) project; zowel wat betreft academische publicaties (<https://www.uantwerpen.be/en/projects/truepath/publications/recent-publications/>) als de ondersteuning van reflectie-processen over groene microfinanciering en het betrekken van verschillende actoren in de interventies van Nitlapan en FDL. In dit kader werkt ook Milagros Romero, verbonden aan Nitlapan-UCA en het IOB, verder aan haar doctoraat; zij bezocht IOB eind 2021.

Er werd ook verder samengewerkt met FDL rond groene microfinanciering, met o.a. de ondersteuning van de zoektocht naar extra middelen om deze activiteiten te blijven ontwikkelen en via actieve netwerking via de European Microfinance Platform. In het kader van dat platform wordt FDL nu als één van de 'Green Heroes' van de sector gezien en spelen ze met hun ervaring en openheid een belangrijke rol in het opstellen van een lerend netwerk rond groene microfinanciering. .

Werkten ook verder aan hun doctoraat: **René Rodriguez, Carmen Collado en Danya Nadar**. Tot slot kunnen we ook melden dat **Pierre Merlet** op 18 november met succes zijn doctoraat verdedigde. Hij werd ook 60% aangesteld als postdoc onderzoeker op IOB (binnen een project dat onderzoek doet naar sociaal-ecologische uitdagingen in Nicaragua, Mexico en Canada) en eveneens tijdelijk 40% op het project 'digitale master' van IOB. Daarbij blijft hij -nu vanuit IOB- wel zeer actief betrokken bij de samenwerking met Nitlapan-UCA.

Ondanks de moeilijke coronacontext liep het USOS junior researcher programma verder met vijf (tot november) respectievelijk zeven onderzoekers (vanaf november). Tot november waren de bursalen Mayte de los Ángeles Molina Camacho en Bryant Horacio Mendoza Ramírez (Centro de Biología Molecular), Muriel Amparo Ríos Novo en María Elena Salgado García (Instituto Interdisciplinario de Ciencias Naturales) en Daniela Andrea Mendoza Tijerino (Instituto Interdisciplinario de Ciencias Sociales). Vanaf november werden na een competitieve selectie zeven nieuwe bursalen aangesteld: Amalia Carolina Bornemann López en Maria Alejandra Sobalvarro Gutierrez (Instituto de Capacitación,

Investigación y Desarrollo Ambiental- CIDEA), Ligia Judith Garcia Loásiga en Ana Maria Vallecillo Conrado (Instituto Interdisciplinario de Ciencias Naturales), Sandra Loana Castillo Blanford en Mirian Elena Orellana Torres (Instituto Nitlapan), en Nicarao Laertes Delgado Duarte (Centro de Biología Molecular). USOS co-financierde hun lokale onderzoeksbeurs en enkele bijkomende vormingskosten. Marlon Howking (ex-bursaal voor Nitlapan) behaalde zijn master op IOB in september 2021. Twee eerdere bursalen participeerden ook actief in het *Global Pen Friends* initiatief. Maria Elena Salgado schreef samen met Hannelore Peeters (UAntwerpen) de blogtekst “Climate change is not only an environmental issue” <https://blog.uantwerpen.be/global-pen-friends/climate-change-is-not-only-an-environmental-issue/>, terwijl Muriel Amparo Ríos Novoa samen met Serge Mukotanyi Mugisho (UCB DR Congo) de blogtekst uitwerken over “Sustainable agrifood systems: a transformation challenge” <https://blog.uantwerpen.be/global-pen-friends/sustainable-agrifood-systems-a-transformation-challenge/>.

Tenslotte ontvingen we ook een verslag en foto's van Nitlapan-UCA over de aanwending van de middelen van de solidariteitsactie voor de slachtoffers van de verwoestende orkanen in de Caribische kust in 2020 (3089 euro). Hiermee werd landbouwmateriaal, zaden, enz... aangekocht en onder de families verspreid.

Johan Bastiaensen, partnerverantwoordelijke voor Nicaragua

